

Thái Bình

Chủ nhật

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH THÁI BÌNH
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN THÁI BÌNH

SỐ 867
Chủ nhật
Ngày 11 - 8 - 2024

TÒA SOẠN:
126 - PHỐ LÊ LỢI - THÀNH PHỐ THÁI BÌNH
ĐT: 0227.3836.308 - 0227.3832.958 - 0227.3836.544
BÁO THÁI BÌNH ĐIỆN TỬ: www.baothaibinh.com.vn
EMAIL: tsbaothaibinh@gmail.com

THỰC HIỆN THẮNG LỢI NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẢNG

Bám sát thực tiễn, giải quyết những vấn đề cử tri kiến nghị

(Xem trang 2)

Công an thành phố Thái Bình nghiên cứu hồ sơ, lên phương án đấu tranh với tội phạm lừa đảo trên không gian mạng.

Quét mã QR để xem
Báo Thái Bình điện tử
tại địa chỉ <https://baothaibinh.com.vn>

Quét mã QR để xem
phiên bản báo in
trên Báo Thái Bình điện tử

Quét mã QR để xem Fanpage
Báo Thái Bình điện tử tại địa chỉ
<https://www.facebook.com/baothaibinh.com.vn>

Trang 4

Quy định về giữ gìn trị an trong hương ước xưa ở Thái Bình

Bám sát thực tiễn, giải quyết những vấn đề cử tri kiến nghị

BÀI 7: TĂNG CƯỜNG ĐẤU TRANH VỚI THÔNG TIN XẤU ĐỘC, TỘI PHẠM LỪA ĐẢO TRÊN KHÔNG GIAN MẠNG

THU HIỂN

Cắt vấn đồng chí Nguyễn Như Lâm, Giám đốc Sở Thông tin và Truyền thông, đại biểu Phan Văn Báu, Chủ tịch UBND xã Vũ Chính (tổ thành phố Thái Bình) đề cập đến nội dung: Lợi ích tích cực mà mạng internet mang lại là điều không ai có thể phủ nhận. Tuy nhiên, đi cùng với đó là sự gia tăng của những tin giả, thông tin lừa đảo, việc sử dụng những trang mạng xã hội để bán hàng không rõ nguồn gốc, đầu tư tài chính, giả danh cơ quan nhà nước... gây nên những tác động tiêu cực trong dư luận xã hội, mất trật tự an ninh. Đề nghị đồng chí Giám đốc Sở Thông tin và Truyền thông cho biết thực trạng vấn đề nêu trên ở địa bàn tỉnh, những giải pháp pháp đã thực hiện và những giải pháp kiểm soát thông tin xấu độc, nhất là thông tin lừa đảo trên mạng xã hội trong thời gian tới?

Theo đồng chí Đỗ Như Lâm, Giám đốc Sở Thông tin và Truyền thông: Trong những năm qua, thực hiện chính sách, pháp luật trong quản lý, cung cấp và sử dụng thông tin trên trang thông tin điện tử, mạng xã hội và các dịch vụ nội dung thông tin, truyền thông khác trên mạng internet trên địa bàn tỉnh được Tỉnh ủy, UBND tỉnh thường xuyên quan tâm và chỉ đạo thực hiện nghiêm túc. Các cơ quan, đơn vị đã đẩy mạnh và đổi mới hình thức, phương thức tuyên truyền, nâng cao nhận thức, năng lực tự bảo vệ của nhân dân trước thông tin giả, thông tin xấu, độc, các loại tội phạm

trên không gian mạng. Các cơ quan quản lý nhà nước trên địa bàn tỉnh có sự phối hợp chặt chẽ trong công tác quản lý việc thực hiện chính sách, pháp luật trong quản lý, cung cấp và sử dụng thông tin trên trang thông tin điện tử, mạng xã hội và các dịch vụ nội dung thông tin, truyền thông khác trên mạng internet.

Sở Thông tin và Truyền thông đã tham mưu UBND tỉnh ban hành nhiều văn bản về quản lý và sử dụng thông tin trên mạng internet trên địa bàn tỉnh; đồng thời tuyên truyền, hướng dẫn các cơ quan, đơn vị, địa phương và người dân trên địa bàn tỉnh về sử dụng internet, mạng xã hội. Thường xuyên tuyên truyền, trang bị kiến thức cho người sử dụng thấy rõ tính hai mặt của internet, mạng xã hội; khuyến cáo nhân dân khi tham gia sử dụng mạng xã hội biết sàng lọc thông tin, phân biệt những thông tin đúng và thông tin sai trái; không đăng tải, chia sẻ những thông tin sai lệch lên mạng xã hội ảnh hưởng đến dư luận xã hội; triển khai thực hiện Bộ Quy tắc ứng xử trên mạng xã hội của Bộ Thông tin và Truyền thông. Các cơ quan thông tin đại chúng đẩy mạnh tuyên truyền về phương thức, thủ đoạn hoạt động của tội phạm để nhân dân biết, cảnh giác phòng ngừa.

Cùng với đó, Sở Thông tin và Truyền thông thường xuyên thực hiện công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm trong quản lý và cung cấp thông tin trên mạng. Phối hợp chặt chẽ với Công an tỉnh, công an các huyện, thành phố xử lý kịp thời các thông tin xấu, độc, tin sai sự thật. Trong đó đã xử lý 34 vụ việc đưa

tin sai sự thật; rà soát và phát hiện 8 vụ, tiến hành xử lý theo thẩm quyền 3 vụ, chuyển sở thông tin và truyền thông các tỉnh phối hợp xử lý 5 vụ. Phối hợp cùng công an các cấp điều tra, khởi tố liên quan đến vi phạm pháp luật trong việc sử dụng mạng xã hội 26 vụ liên quan đến các hành vi cờ bạc, cá độ, làm giấy tờ giả, nói xấu, bôi nhọ cá nhân trong thực thi nhiệm vụ; đã thực hiện xử phạt 1 trường hợp với số tiền 7,5 triệu đồng, phối hợp với Công an tỉnh xử phạt 2 trường hợp với số tiền 15 triệu đồng.

Tuy nhiên, hiện nay việc quản lý nội dung thông tin trên mạng xã hội còn gặp nhiều khó khăn, theo dõi thông tin trên không gian mạng do cán bộ trực tiếp thực hiện nhưng do lực lượng mỏng nên không thể kiểm soát hết được; vẫn còn hiện tượng đăng tải thông tin sai sự thật, giật gân, lừa đảo trên mạng xã hội. Việc thu thập tài liệu, chứng cứ để xác định cá nhân, tổ chức vi phạm gặp rất nhiều khó khăn, mất nhiều thời gian, công sức, trong khi đối tượng vi phạm dễ dàng xóa dấu vết, chứng cứ.

Về giải pháp thời gian tới, theo đồng chí Giám đốc Sở Thông tin và Truyền thông: Sở sẽ tiếp tục phối hợp với ngành chức năng tiếp tục tuyên truyền để nâng cao ý thức tự giác, kỷ luật, nâng cao sức đề kháng trong quá trình tiếp cận, xử lý thông tin trên internet, mạng xã hội. Triển khai hệ thống phần mềm tự động giám sát thông tin trên mạng xã hội để tự động phân loại tổng hợp các thông tin chuyển giao cho các cơ quan, đơn vị, địa phương chủ động theo dõi thông tin trên báo chí, mạng xã hội viết về cơ quan, đơn

vị, địa phương mình để chủ động nắm bắt, cung cấp thông tin và xử lý thông tin. Nghiên cứu, tham mưu thành lập bộ phận xử lý tin giả trên địa bàn tỉnh. Sở tiếp tục tổ chức tập huấn, hướng dẫn các cơ quan hành chính nhà nước trên địa bàn tỉnh làm tốt công tác phát ngôn, cung cấp thông tin chính thống, chính xác, nhanh nhạy và liên tục, đặc biệt trước các sự việc, sự kiện nhạy cảm, trái chiều. Tăng cường thu thập, phát hiện, điều tra, xử lý thông tin, tài liệu, hành vi vi phạm liên quan đến hoạt động cung cấp, sử dụng dịch vụ internet và thông tin trên mạng. Sở Thông tin và Truyền thông phối hợp với Công an tỉnh và các đơn vị liên quan thực hiện tốt công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm trong quản lý và cung cấp thông tin trên không gian mạng.

Sở cũng đề nghị UBND các huyện, thành phố và UBND các xã, phường, thị trấn, phối hợp chặt chẽ trong quản lý lĩnh vực trên không gian mạng theo quan điểm “Ngành nào quản lý cái gì trong thế giới thực sẽ quản cái đó trên không gian mạng”. Thực hiện đúng quy định về phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí; chủ động cung cấp thông tin định kỳ và đột xuất, đặc biệt là trước các vụ việc nhạy cảm, phức tạp, trái chiều trên cổng thông tin điện tử của sở, ban, ngành, địa phương quản lý. Tuyên truyền, phổ biến về trách nhiệm, bộ quy tắc ứng xử trên không gian mạng của người sử dụng internet và các biện pháp phòng, chống tin giả, tin sai sự thật... cho cán bộ, công chức, viên chức, người lao động và học sinh, sinh viên thuộc thẩm quyền quản lý.

Thông tin thêm về nội dung này tại phiên chất vấn, Đại tá Trần Văn Phúc, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Giám đốc Công an tỉnh cho biết: Thời gian qua, tình hình tội phạm lừa đảo chiếm đoạt tài sản trên không gian mạng diễn biến hết sức phức tạp trên phạm vi cả nước với số nạn nhân và số tiền bị chiếm đoạt ngày càng nhiều. Trên địa bàn tỉnh Thái Bình xảy ra 49 vụ liên quan đến tội phạm trên không gian mạng; trong đó lực lượng công an đã điều tra, khám phá, khởi tố 11 vụ với 23 bị can về tội lừa đảo, chiếm đoạt tài sản trên không gian mạng. Để chủ động phòng ngừa, đấu tranh có hiệu quả với loại tội phạm này, đồng chí Giám đốc Công an tỉnh kiến nghị Tỉnh ủy, UBND tỉnh tiếp tục chỉ đạo các ngành, địa phương phối hợp với ngành công an đẩy mạnh tuyên truyền nâng cao nhận thức cho người dân về kiến thức pháp luật, phương thức, thủ đoạn và các kỹ năng nhận biết, phòng ngừa hoạt động tội phạm trên không gian mạng, tạo thành các chiến dịch tuyên truyền sâu rộng; mỗi người dân hãy cẩn thận, tỉnh táo để không “sập bẫy” của các đối tượng lừa đảo bằng công nghệ cao. Ngân hàng Nhà nước Chi nhánh Thái Bình chỉ đạo các ngân hàng thực hiện tốt giải pháp xác thực sinh trắc học trong giao dịch ngân hàng và thực hiện cả với việc đăng ký mở tài khoản online; Sở Thông tin và Truyền thông cần “mạnh tay” hơn trong việc xử lý sim rác và đây sẽ là công cụ hữu hiệu đấu tranh, ngăn chặn, hạn chế các vụ lừa đảo trên không gian mạng.

(còn nữa)

Lực lượng công an tăng cường công tác rà soát, phát hiện các đối tượng tung tin sai sự thật trên mạng xã hội.

PHỤ NỮ KIẾN XƯƠNG Dấu ấn nửa nhiệm kỳ

THU THỦY

Hội Liên hiệp Phụ nữ xã Vũ Bình tặng quà hội viên có hoàn cảnh khó khăn.

Sau hơn 2 năm thực hiện nghị quyết đại hội phụ nữ các cấp nhiệm kỳ 2021 - 2026, Hội Liên hiệp Phụ nữ (LHPN) huyện Kiến Xương đã ghi nhiều dấu ấn nổi bật, ngày càng thể hiện rõ vị thế, vai trò của người phụ nữ trong xã hội, góp phần tích cực vào sự phát triển kinh tế - xã hội địa phương.

Bà Đinh Thị Thanh Nga, Phó Chủ tịch Hội LHPN huyện cho biết: Điểm sáng nổi bật của Hội trong nửa nhiệm kỳ qua là thực hiện hiệu quả cuộc vận động "Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch", "Gia đình 5 có, 3 sạch", 3 khâu đột phá, 3 nhiệm vụ trọng tâm công tác hội. Ngay từ đầu hàng năm, 33/33 cơ sở hội đã đăng ký với cấp ủy, chính quyền địa phương thực hiện 125 công trình, phần việc tham gia xây dựng nông thôn mới nâng cao; 100% chi hội phụ nữ đăng ký mỗi năm mỗi chi hội giúp ít nhất 2 hộ gia đình đạt "gia đình 5 không, 3 sạch, 5 có, 3 sạch". Các hội cơ sở thành lập các mô hình mới như: mô hình "Gia đình có ngôi nhà an toàn", "Phòng chống bạo lực gia đình", "Chi hội phụ nữ 5 không 3 sạch gắn với làng 3 sạch kiểu mẫu" góp phần xây dựng nông thôn mới nâng cao, nông thôn mới kiểu mẫu. Đặc biệt 33/33 xã, thị trấn thực hiện tốt mô hình "Thu gom, phân loại rác thải tái chế gây quỹ ủng hộ phụ nữ, trẻ em nghèo" với số tiền thu được trên 800 triệu đồng. Từ số tiền này đã trao hơn 1.900 suất quà cho phụ nữ, trẻ em có hoàn cảnh khó khăn ở các địa phương.

Cùng với đó, Hội LHPN huyện Kiến Xương đã thực hiện tốt công tác nhân đạo từ thiện, góp phần bảo đảm an sinh xã hội trên địa bàn. Đến nay hội đã kết nối giới thiệu được 7 cháu vào học tập và sinh sống tại Làng trẻ em SOS Thái Bình, hỗ trợ xây mới 1 nhà trị giá 35 triệu đồng,

4 công trình vệ sinh và nước sạch cho 4 cháu mồ côi mẹ trị giá 35 triệu đồng. Ngoài ra còn hỗ trợ sinh kế về chăn nuôi, mua máy móc sản xuất cho 11 hộ gia đình với số tiền 71 triệu đồng; vận động xã hội hóa tặng 1.759 suất quà trị giá 892 triệu đồng cho phụ nữ có hoàn cảnh khó khăn

nhân dịp tết Nguyên đán; hỗ trợ xây mới, sửa chữa 20 mái ấm tình thương trị giá gần 700 triệu đồng và 207 ngày công. Một số mô hình mang dấu ấn nổi bật như mô hình "Cặp lá yêu thương" đã hỗ trợ 405 lượt cháu số tiền trên 500 triệu đồng; mô hình phụ nữ tiết kiệm giúp nhau mua thẻ

bảo hiểm y tế đã có 1.752 hội viên tham gia với số tiền 1,62 tỷ đồng; mô hình "Nuôi heo nhựa tiết kiệm", "Hũ gạo tình thương", "Tiếp sức em tới trường" đã có 1.976 cán bộ, hội viên tham gia với số tiền 495 triệu đồng, giúp đỡ cho 715 phụ nữ và trẻ em có hoàn cảnh khó khăn; trao tặng Bệnh viện Đa khoa huyện để thực hiện nội cháo nghĩa tình và hỗ trợ bệnh nhân chạy thận nhân tạo số tiền 153,3 triệu đồng.

Hội LHPN xã Vũ Bình là một trong những cơ sở hội đi đầu thực hiện các phong trào, cuộc vận động do hội cấp trên phát động. Chị Phan Thị Tuổi, Chủ tịch Hội LHPN xã khẳng định: Từ đầu nhiệm kỳ đến nay, Hội đã có nhiều hoạt động thiết thực, ý nghĩa trên tất cả các lĩnh vực. Điển hình như phong trào phụ nữ giúp nhau phát triển kinh tế, vươn lên làm giàu chính đáng, Hội đã tuyên truyền, vận động hội viên phụ nữ tích cực tham gia chuyển đổi cây trồng, vật nuôi, vùng sản xuất liên kết, mạnh dạn ứng dụng khoa học kỹ thuật vào sản xuất; đẩy mạnh công tác đào tạo nghề, giới thiệu việc làm cho chị em phụ nữ. Hội đã phối hợp với các đơn vị tổ chức 22 lớp chuyển giao khoa học kỹ thuật cho gần 3.000 lượt chị em tham gia; duy trì 3 tổ vay vốn hoạt động ủy thác của Ngân hàng Chính sách xã hội và nhiều tổ chức khác cho trên 300 hộ vay vốn để phát triển kinh tế. Các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động được triển khai sâu rộng, gắn với chương trình xây dựng nông thôn mới sát nhiệm vụ chính trị ở địa phương. Điển hình nhất là mô hình thu gom phế liệu gây quỹ giúp đỡ trẻ em, phụ nữ có hoàn cảnh khó khăn, Hội đã thu được gần 30 triệu đồng và đã tặng quà cho 36 phụ nữ, 70 trẻ em có hoàn cảnh khó khăn của xã. Ngoài ra, Hội đã nhận đỡ đầu, nuôi dưỡng 2 trẻ bị bỏ rơi; ủng hộ 1,5 triệu đồng và phát 300 suất bánh mì và sữa tại Bệnh viện Đa khoa huyện...

Thời gian tới, Hội LHPN huyện Kiến Xương tiếp tục thực hiện các giải pháp để xây dựng tổ chức hội vững mạnh, cùng với cấp ủy Đảng, chính quyền thực hiện thắng lợi nghị quyết đại hội đảng các cấp, xây dựng Kiến Xương ngày càng phát triển, văn minh và giàu đẹp.

Nghề mây tre đan tạo việc làm, thu nhập ổn định cho nhiều phụ nữ xã Thanh Tân.

NGUYỄN THANH

Vũ Quý, Kiến Xương

Thuở trước, để giữ gìn an ninh trật tự, an toàn trong làng, ngoài đồng, hầu hết hương ước của làng xã đều có các chương, mục mang tên việc cấp cứu, việc canh phòng, việc trừ gian lậu... với những quy định rất cụ thể, chi tiết, kèm theo các hình thức chế tài để duy trì thực hiện.

Một trong những nội dung quy định mang tính phổ biến trong các hương ước cũ là quy định trách nhiệm của đình tráng trong làng từ 18 tuổi trở lên, trừ những người khoa mục, chức dịch, phẩm hàm và người tàn tật, khi trong làng có xảy ra sự biến về thủy, hỏa, đạo, tặc đều phải có mặt để ứng cứu. Nếu ai lơ là, vắng mặt sẽ phải phạt tiền hoặc bị hương lý trình lên quan trên xét xử. Những người có hành động dũng cảm được khen thưởng. Nếu vì sự cấp cứu mà bị thương làng cấp tiền mua thuốc, nếu vì trọng thương mà thành tật làng cho thú vị xã đoàn. Nếu bị thương đến chết làng cấp tiền tuất và cả làng đi đưa ma. Vợ con, gia đình người lâm nạn được cả làng chăm sóc. Nhiều bản hương ước quy định khá chi tiết về hiệu trống, về trách nhiệm của từng giáp khi xảy ra sự biến.

Hương ước làng Cổ Am (Kiến Xương) quy định:

- Làng có thiết (lập) ra hai cái điểm ở đầu làng và cuối làng để canh phòng, chỉ trừ những người đương làm việc quan, người chức sắc, người đương làm giáp biểu, người bầu tự hương chánh trở lên còn hết thảy từ 18 đến 35 tuổi đều phải trách nhiệm canh phòng. Ai đến phiên mà bỏ thiếu thời phải phạt 3 hào.

- Thiết ra ban vũ dũng phòng khi trong làng hoặc các làng tiếp giáp thấy động hiệu trộm hay cướp thời người vũ dũng phải mang gậy, giáo ra địa đầu phòng ngự hộ cứu. Nếu kẻ nghĩ phạm đi qua phải hết sức đánh bắt. Nếu người vũ dũng hay tuần tráng trễ biếng không ra phòng ngự thời hương lý lập biên bản trình quan trừng trị...

- Bất thường thấy động hiệu trộm cướp, lửa cháy, vỡ đê, trừ ra ngưỡng người 60 tuổi và người yếu đuối còn hết thảy nghe hiệu trộm cướp thời phải mang gậy, giáo, hỏa tai thời phải mang ống mức nước, cu liềm, vỡ đê thời phải mang mai, cuốc. Nếu ai lười biếng không đi cứu bắt phạt từ 1 đến 5 hào.

- Dân đình tự 18 đến 60 tuổi mỗi người phải có cái gậy dài 7 thước an nam và một cái ống cứu hỏa hay một cái cu liềm để sẵn. Phòng khi bất thường xảy ra sự gì thì đem đồ ấy đến cứu. Ai vì sự cứu cấp mà trọng thương thời làng trích tiền công cấp cho. Nếu chẳng may vì sự cứu cấp bị chết thời làng trích tiền công có cái ván và đưa đón. Lại cho con trai người bị chết một tên xã sử. Mỗi năm, bất thường hội đồng kiểm soát, người nào không có phải phạt hai hào.

Làng Động Trung (Kiến Xương) có chợ và phố Phủ Sóc. Thuở trước, hương ước làng này quy định: “Trong làng có phố chợ, dân làng bầu một người trưởng phố hay khản thị để trông nom coi sóc cho phố chợ khỏi xảy ra sự cãi chửi nhau và trộm cắp và giữ gìn trong phố chợ cho được sạch sẽ, nếu ở chợ người nào đánh chửi nhau thì trưởng phố phải trình hương lý lập biên bản phạt mỗi người hai hào để sung công

Quy định về giữ gìn trị an trong hương ước xưa ở Thái Bình

Cổng làng Luät Trung, nay thuộc xã Quang Lịch, huyện Kiến Xương (ảnh tư liệu - chụp năm 1928).

quỹ, nếu trưởng phố hay khản thị bắt được trộm cắp ở phố chợ, dân thường 7 hào, nếu ở chợ và phố mà xảy ra mất trộm cắp người ấy trình hương lý xét đủ chứng cứ thời trưởng phố hay khản thị phải đền”. Hương ước làng Động Trung còn quy định về việc gian lậu: “Cấm những người trong làng không ai được chứa giá cờ bạc, rượu lậu, thuốc phiện lậu, nếu xóm nào có mà lẩn bưng biết không giới chấp và không trình báo hương lý hay quan trên bắt được thì người lẩn bưng ấy hương lý sẽ trình quan trừng phạt về tội dong an”.

Hương ước làng Luät Ngoại (Kiến Xương) quy định: “Ở làng thường thiết một điểm canh ở giữa làng để tuần phu canh trực, phó lý, xã đoàn cần phải đốc suất, cử lệ thường thời mỗi đêm đi tuần ba lượt coi sóc gia cư đồng điền, nếu về tháng củ mật thời phải tường với hương lý làm thêm điểm canh ở địa đầu làng hay là chốn thiết yếu cắt thêm tuần phu cử mỗi khắc canh phải đi một lượt để quan phòng những sự bất ý, nếu để thất thoát hoặc có cướp bóc thời phải chịu trách nhiệm”.

Làng Vô Song (Thái Thụy) quy định:

- Việc canh phòng trong làng, ngoài đồng thì hương lý chọn lấy 10 trai làng mạnh khỏe. Cắt lấy hai người trưởng tuần, tám người tuần phu, tuần phòng hết 3 năm thì cắt lại, nếu ai muốn đăng lại cũng cho.

- Trách nhiệm của tuần đoàn phải tùy tòng phó lý mà canh phòng nội hương ấp ngoại đồng điền cho được ổn thời được ăn lúa sương mỗi mẫu mỗi mùa 5 lượm. Nếu xảy ra thất thoát thời phải chiếu tang vật mà bồi thường.

- Những trưởng tuần và tuần phu tối nào cũng phải gọi những người có tên ở sổ bắt hảo ra điểm. Nếu ai không tuần phải phạt 2 hào. Những người tuần đoàn thấy người lạ mặt đến làng thời phải hỏi thẻ hoặc có cho trọ lại cách đêm thời phải ghi lấy số thẻ.

- Đặt một ban vũ dũng có đủ khí giới, cử 10 người cử một người đứng đầu gọi là quân vũ dũng để đốc suất luyện tập cho thành thực.

- Khi có trộm cướp phải hợp sức với tuần đoàn ra ứng cứu. Hạn 6 năm thanh thỏa thời người quản ấy dân cho vị thứ cũng như phó lý còn những người hàng ban thời cho vị thứ xã đoàn.

Về việc tuần phòng, hương ước làng Đồng Hàn (Hưng Hà) dành 12 điều quy định chi tiết về trách nhiệm của người tuần, trong đó có những quy định khá cụ thể về việc thưởng phạt:

- Việc canh phòng trong xã chuyên giao cho phó lý và trưởng tuần cắt cử mỗi năm 4 người tuần. Tuần ấy phải làm ba năm mới hết hạn và phải đi tuần trong làng và ngoài đồng, nếu có mất trộm cướp gì không bắt được thời tuần phu phải đền. Mất ở trong làng thời phải đền một nửa, mất ở ngoài đồng tang vật chia ba thời phải đền một phần.

- Xã đoàn, quản xã hoặc trưởng tuần phải đốc suất tuần phu cùng mình đi tuần phòng. Nếu trong xã mất trộm cướp mà không bắt được thời phải đền gấp hai người tuần phu và lại có tạp dịch gì thời các chức ấy phải cùng tuần phu đi bắt. Đến như quyền lợi thời hàng xã để 3 sào ruộng công và lại cùng tuần phu thu lúa sương nữa.

Hương ước làng Quan Đình (Quỳnh Phụ) dành 10 điều quy định về việc tuần phòng, trong đó có:

- Xã đoàn phải cắt tuần phu đi tuần, nội hương ấp, ngoại đồng điền cho cẩn mật. Nếu để sơ khoáng mà nhà nào mất trộm tang vật gì ở trong làng, ngoài vườn, chiếu giá phải đền một nửa, ở ngoài đồng mất trộm lúa thóc hoa màu của ai thì chiếu giá phải đền cả cho sự chủ.

- Việc tuần phòng ở ngoài đồng bất cứ ngày đêm hễ thấy kẻ gian đến lấy trộm

tang vật gì thì phải nổi hiệu ba hồi tù và để cho dân làng biết để ra cứu giúp.

- Việc tuần phòng ở trong làng đều đã đặt điểm canh để canh phòng. Điểm canh ấy lúc nào cũng có đủ một quyển sổ cắt canh để biện tên những người đến lượt canh, một cái biển canh “Quan đình xã điểm sở”, một cái trống, ba cái giáo bằng tre, năm bó đuốc để ở điểm giao cho xã đoàn phải trông nom.

- Những dân đình từ 18 đến 40 tuổi (trừ những người khoa mục, những người có phẩm hàm, người đương đi học trường công, người tàn tật chức dịch, người có vị thứ hương mục đình trung) đều phải luân thứ mỗi tối 5 người đi canh.

- Những người bắt hảo và những người can án, tối nào xã đoàn cũng phải gọi ra điểm canh giao cho tuần phu trông nom. Nếu tên nào không chịu ra điểm thì xã đoàn phải tường hương lý làm giấy bắt giải quan trừng trị.

Làng Vĩnh Trung (Tiền Hải) quy định: “Phó lý, trưởng tuần canh coi hễ thấy trộm cướp vào làng thì phải động hiệu hô hoán từ 18 tuổi đến 50 tuổi đều phải ra đuổi đánh. Hễ ai bắt được một người cướp hoặc một người trộm thì làng thưởng 3 đồng. Người nào bị thương đau thì làng thưởng 1 đồng. Người nào không may thiệt mạng thì làng cho tiền mua ván và đưa đón tử tế, lại cho 2 sào ruộng để vợ con cày cấy lấy hoa màu cúng người ấy cho đến hết đời con, nếu chưa có con thì người ăn thông tự được nhận”.

Qua khảo sát các bản hương ước xưa ở Thái Bình đã cho thấy tất cả đều có những chương, mục với số điều được quy định khác nhau về việc giữ gìn trị an trong làng, ngoài đồng. Có thể coi đó là một trong những di sản để kế thừa có chọn lọc trong việc giữ gìn trật tự trị an ở thời đại ngày nay.

Nơi lắng sâu thời hoa lửa

NGUYỄN CÔNG LIÊM

Thành phố Thái Bình

Dịp kỷ niệm ngày Thương binh - Liệt sĩ 27/7 năm nay, cựu chiến binh, thương binh Phạm Thế Hùng, phường Trần Hưng Đạo (thành phố Thái Bình) cùng đồng đội ở Hải Phòng, Hải Dương thuộc đơn vị D50 Tỉnh đội Bình Định trong những năm kháng chiến chống Mỹ cứu nước trở lại thăm chiến trường xưa, thấp hương tri ân đồng đội đã nằm lại chiến trường. Nén tâm nhang của cựu chiến binh, thương binh Phạm Thế Hùng và đồng đội tại chùa Phước Sơn, huyện Tuy Phước (Bình Định) - một nghĩa cử cao đẹp về người còn sống với người đã hóa thân cho Tổ quốc trường tồn.

Ghi ở chùa Phước Sơn

Cùng chuyến đi trở lại huyện Tuy Phước thấp hương tri ân đồng đội với cựu chiến binh, thương binh Phạm Thế Hùng còn có các đồng đội là Phạm Văn Chung ở phường Trần Lâm, Nguyễn Văn Ngọc ở phường Tiên Phong (thành phố Thái Bình), Ngô Cao Thắng ở xã Nam Bình (Kiến Xương), Đỗ Quốc Lập, Nguyễn Hoàng Tiêm quê ở thành phố Hải Phòng, Phạm Duy Hiến, Nguyễn Văn Phú, Nguyễn Quang Bách, Bùi Văn Cư quê ở Hải Dương, Đỗ Nhật Tân ở Hà Nội. Nén tâm nhang của các cựu chiến binh D50 dâng tại chùa Phước Sơn tưởng nhớ ni sư Phạm Thị Ngọc Mai (Thích Đàm Mai) và tưởng nhớ các đồng đội ở Nghĩa trang Liệt sĩ xã Phước Sơn, huyện Tuy Phước, Nghĩa trang Liệt sĩ Cát Tiến, xã Phước Hòa, huyện Phù Cát (Bình Định).

Chúng tôi lặng lẽ dâng hương ban chánh điện chùa Phước Sơn rồi vượt lên núi dâng hương trên phần mộ của ni sư Thích Đàm Mai được xây cất trên lưng chừng núi, tựa phía sau là dãy núi Bà linh thiêng. Cựu chiến binh Hồ Thanh Nhân, nguyên là Chính trị viên Tiểu đoàn D50 từ năm 1972 đến năm 1975 hiện cư trú ở thị trấn Phù Mỹ, huyện Phù Mỹ (Bình Định) năm nay đã ở tuổi 80, ông trực tiếp hướng dẫn đoàn đi thấp hương tri ân đồng đội nói với các cựu chiến binh từng là chiến sĩ của mình: “Các đồng chí D50 vào Bình Định tri ân đồng đội trước nhất phải vào dâng hương ni sư Thích Đàm Mai vì ni sư ở chùa này là cơ sở cách mạng đã trực tiếp đào hầm bí mật, nuôi giấu nhiều cán bộ chiến sĩ Tiểu đoàn D50, trực tiếp lo thuốc men, cung ứng thực phẩm nuôi Tiểu đoàn chúng ta trong nhiều năm tháng cam go ác liệt”.

Chùa Phước Sơn nằm sát dãy núi Bà trùng điệp vắt qua 3 huyện Tuy Phước, An Nhơn, Phù Cát địa hình hiểm trở, có nhiều khe núi thung sâu, có nhiều hang che giấu bộ đội. Những năm tháng đánh Mỹ, chùa Phước Sơn nhỏ bé nhưng có mấy ai được biết rằng trong ngôi chùa bé nhỏ có một ni sư lặng lẽ đào hầm bí mật để nuôi giấu bộ đội và giúp đỡ cách mạng, đó là ni sư Thích Đàm Mai. Cựu chiến binh Hồ Thanh Nhân kể rằng, Tiểu đoàn D50 thành lập ngày 19/8/1963 tại xã Ân Hữu, huyện Hoài Ân, nơi này trong những năm tháng khốc liệt nhất của chiến tranh chống đế quốc Mỹ ở Bình Định. D50 đã lập nhiều chiến công hiển hách, mỗi trận đánh của D50 là một chiến công oanh liệt, khiến kẻ thù bạt vía kinh hồn. Những năm tháng đánh Mỹ, D50 cùng các đơn vị lực lượng vũ trang phải đối mặt với cả sư đoàn mãnh hổ của Nam Triều Tiên với hàng nghìn quân Mỹ, các lực lượng nguy quyền, ngày đêm chúng tỏ

Cựu chiến binh, thương binh Phạm Thế Hùng (người ngoài cùng bên trái) và các đồng đội thấp hương tri ân liệt sĩ tại nghĩa trang liệt sĩ xã Phước Sơn, huyện Tuy Phước, tỉnh Bình Định.

chức càn quét nhằm tiêu diệt các lực lượng của ta. Chúng nã pháo vào mọi mục tiêu trên núi Bà nghi có bộ đội ta đóng quân. Chiến trường Tuy Phước, An Nhơn, Phù Cát ác liệt vô cùng, bộ đội của ta hy sinh rất nhiều, hiện còn nhiều đồng chí nằm lại khe đá, thung sâu, chưa tìm được hài cốt để quy tập về các nghĩa trang liệt sĩ. Đau thương vô cùng, chỉ trong 12 năm sau ngày thành lập 19/8/1963 đến kết thúc chiến tranh 30/4/1975 riêng D50 tỉnh Bình Định đã có trên 500 cán bộ chiến sĩ hy sinh trên mảnh đất Tuy Phước, trong đó có hàng chục người con ưu tú của quê hương Thái Bình nằm lại nơi này. Riêng nghĩa trang liệt sĩ xã Phước Sơn thôi đã có tới gần hai chục phần mộ liệt sĩ quê hương Thái Bình.

Giữa không gian nghĩa trang Phước Sơn đầy nắng và gió lặng im trong khói hương trầm, tôi chậm rãi chép lại tên của một số người con quê hương Thái Bình đã được tạc trên bia đá: Liệt sĩ Nguyễn Cao Bông quê xã Đông Quang, huyện Đông Hưng; liệt sĩ Nguyễn Ngọc Toàn quê huyện Vũ Tiên, tỉnh Thái Bình; liệt sĩ Nguyễn Chính Tương quê xã Vũ Tiến, huyện Vũ Thư; liệt sĩ Lê Duy Phước, sinh năm 1940 quê xã Vũ Hồng, huyện Vũ Thư, đơn vị D5, E12, F3; liệt sĩ Lê Văn Thắng, D50, hy sinh 20/9/1970 quê xã Đông Tân, Đông Quan, Thái Bình... Còn nữa rất nhiều người con ưu tú của quê hương Thái Bình đã hiến trọn tuổi thanh xuân cho quê hương Tuy Phước, tỉnh Bình Định mà trong bài viết này tôi chưa nhắc tới.

Lắng sâu ân tình đồng đội

Hơn nửa thế kỷ trôi qua, mỗi khi nhắc đến những năm tháng đấu tranh hào hùng với kẻ thù xâm lược và tàn ác, ánh mắt của những người lính thuộc tiểu đoàn bộ binh đầu tiên của tỉnh Bình Định vẫn ngời sáng, lắng sâu ân tình đồng đội. Cựu chiến binh Trần Minh Hoàng (biệt danh Trần Khánh), nguyên là Đại đội trưởng Đại đội 2 năm 1969, hiện đang cư trú tại thành phố Quy Nhơn được gặp lại những

người bạn chiến đấu từ miền Bắc vào thăm nghẹn ngào xúc động reo lên: Hùng này, Tiêm này, Lập nữa... chúng bay tình nghĩa lắm, một thời anh em chúng mình sống chết bên nhau, hơn nửa thế kỷ rồi vẫn không quên nhau được.

Cựu chiến binh Trần Minh Hoàng choàng tay ôm Phạm Thế Hùng và Đỗ Quốc Lập, ông rành mạch nhớ lại: “Hai thằng mày” có nhớ không, cuối tháng 8/1968, Tiểu đoàn D50 về đứng chân ở khu vực Phương Phi, Phương Thái và Trung Lương (xã Cát Chánh, huyện Phù Cát), làm nhiệm vụ cùng cố, huấn luyện bổ sung chuẩn bị cho chiến dịch thu đông. 7 giờ ngày 10/9/1968, một đại đội lính Nam Triều Tiên khoảng hơn 100 tên từ đồn Mỹ Long xuống chợ Phương Phi để càn quét, ta bố trí trận địa phục kích sẵn. Khoảng 10 giờ 30 phút, bọn Nam Hàn đi đúng ý định của ta. Đại đội 1 chặn đầu nổ súng, Đại đội 2 đánh chính diện, Đại đội 3 khóa đuôi, bộ đội ta xung phong truy kích bọn lính Nam Triều Tiên chạy la khóc giữa trưa nắng trên cánh đồng trước chợ Phương Phi. Trận đánh diễn ra hơn 30 phút, ta đã tiêu diệt hoàn toàn đại đội lính Nam Triều Tiên.

Các cựu chiến binh D50 gặp nhau và cứ như thước phim quay chậm những kỷ niệm về từng trận đánh, những kỷ niệm về đồng đội mãi ra đi được ôn nhớ trong nước mắt nhạt nhòa của những người lính già. Đến thăm Đại tá Phan Trọng Thế năm nay đã ở tuổi 93 hiện trú tại 109 đường Hai Bà Trưng, thành phố Quy Nhơn (ông nguyên là Chính trị viên Tiểu đoàn từ ngày thành lập đơn vị 19/8/1963 đến năm 1968 và nguyên là Chủ nhiệm chính trị, Bộ CHQS tỉnh Bình Định). Gặp lại các chiến sĩ cũ từ Thái Bình, từ miền Bắc vào thăm, ông Thế xúc động: Cảm ơn các em nhé! Cảm ơn các đồng đội của tôi đã không quên quê hương Bình Định, các em đã vô đây là phải ở lại ăn cơm với thủ trưởng cũ đấy nhé. Các cựu chiến binh lần lượt ôm lấy thủ trưởng cũ của mình, chúc ông sức khỏe để mỗi năm một lần được đến thăm ông và gia đình.

Tạm biệt những kỷ niệm chùa Phước Sơn, huyện Tuy Phước, tạm biệt thành phố Quy Nhơn, đoàn chúng tôi có thêm cuộc gặp mặt ân tình với ông Phạm Thanh, nguyên Phó Bí thư thường trực Tỉnh ủy Bình Định, nguyên Tiểu đoàn trưởng D50 Bình Định. Những cái bắt tay ân tình, những nụ cười rạng rỡ, những lời chào mộc mạc của tình yêu thương đồng đội, những câu chuyện về bám dân, bám đất luôn càn đánh địch, những câu chuyện về đồng đội nằm lại trên sườn non, trong hang đá, những trận chiến sinh tử với “Mãnh hổ Nam Triều Tiên”... lại tiếp nhau trong nước mắt tuôn trào. “Các anh em từ ngoài Bắc vào đây tuổi mới mười chín, đôi mươi mà đánh giặc gan dạ vô cùng, không sợ chết, ban ngày rút lên núi Bà, nằm trong hầm sâu, ban đêm xuống núi về với dân, diệt ác, xây dựng cơ sở cách mạng, mấy anh em người Thái Bình vào Bình Định chiến đấu dũng cảm lắm, không chỉ các anh em ở D50 đầu mà còn ở các tiểu đoàn D51, D52, D8 và có cả một sư đoàn chủ lực chủ yếu là anh em từ Bắc vào - Sư đoàn Ba Sao vàng đấy. Anh em đánh giặc giỏi lắm, được nhân dân yêu mến lắm. Đảng bộ và nhân dân tỉnh Bình Định luôn ghi nhớ tinh thần quả cảm của anh em, cán bộ, chiến sĩ từ các tỉnh miền Bắc đã vào đây chiến đấu” - ông Phạm Thanh hồi tưởng.

Ghi nhận tinh thần quả cảm của những người con Thái Bình đã chấp nhận hy sinh gian khổ cùng nhân dân tỉnh Bình Định đánh giặc để Bình Định có được như ngày hôm nay, chỉ tay về hướng núi Bà, nguyên Phó Bí thư thường trực Tỉnh ủy Bình Định Phạm Thanh trầm trồ: Trên núi Bà kia còn đó xương cốt đồng đội chưa được tìm thấy và quy tập về các nghĩa trang đầu. Xương cốt họ chưa được về với quê nhà đầu. Chúng mình là đồng đội của nhau phải có trách nhiệm với anh em đã hy sinh để cùng thế hệ hôm nay tìm kiếm, cất bốc hài cốt các đồng đội về nghĩa trang và đưa họ trở về quê nhà...

QUẦN CƯ BỒI TỤ

Theo tài liệu khảo cứu và điển dã, địa hình dải đất phía Bắc sông Trà Lý, nơi “dẫn thủy nhập điền” nguồn phù sa từ sông Luộc chảy tràn xuống, sông Trà Lý chảy vào vùng trũng Thanh Lăng, Duyên Lăng (xã Minh Hòa, huyện Hưng Hà), “bước qua” sông Trà Lý sang phía Đông Nam là xã Việt Hùng và xã Hiệp Hòa, huyện Vũ Thư là “rộc” thấp. Các làng Nội Lăng, Ngoại Lăng, Lăng Xuyên... có tuổi đời trải trên dưới 2.000 năm mưa nắng san chỗ cao bồi nơi thấp, cao độ chỉ còn chênh từ 0,5m so với mặt nước biển. Khảo tả bởi các di chỉ văn hóa còn sót lại, khoảng trên 3.000 năm trước, các địa danh trên đã khẳng định phía giáp sông Hồng là những càn Cao, đụn Nấm với rừng Cự Lâm (xã Xuân Hòa, huyện Vũ Thư), Phú Lâm (xã Độc Lập), Đồng Lâm (xã Hồng Minh, huyện Hưng Hà)...

Đình làng, thôn Cộng Hòa, xã Minh Hòa, huyện Hưng Hà xây dựng trên trền đất cổ được sông Hồng và sông Trà Lý bồi tụ trải ngàn năm vẫn đường 1,5m so với mực nước biển.

QUANG VIỆN

Theo các nguồn khảo luận, dòng sông Hồng, sông Trà bồi đắp phù sa cho đôi bờ nên hai triền sông từ xã Độc Lập, xuống Hồng Minh, xuôi Chí Hòa (Hưng Hà), Hồng Bạch (Đông Hưng) sang Hiệp Hòa, Xuân Hòa, Việt Hùng (Vũ Thư) đều đạt cốt cao dương từ 1,3 - 1,5m so với mặt nước biển. Từ thời Lê thế kỷ XV trở về trước, ven cửa sông Trà Lý và sông Luộc bên tả ngạn vẫn thuộc về phủ Kiến Xương. Dấu vết còn sót lại cho thấy đôi bờ sông còn rất nhiều dấu vết gò đồng được bồi tụ bởi hai sông, bờ Bắc có đồng Nấm (Đồng Lâm) xưa là rừng già, rồi càn Mã, càn Nấm và gần 100 gò đất dân quen gọi “Bách nhận quần cư” đầy đặc tả ngạn sông, nay thuộc các xã Độc Lập và Hồng Minh, huyện Hưng Hà. Phía Nam vùng An Đẽ (Hiệp Hòa, Vũ Thư) một loạt đồng cao như đồng Quỳnh, đồng Thư, đồng Sớ, càn Ngô, gai Cao, vườn Sấm... Vùng đất xã Song Lăng hiện nay có “Ngũ mã địa linh”, phía Đông Đại (xã Đông Thanh) có “sơn thủy hồi quy”, “long hổ châu bái”... đều là các di chỉ trước hoặc sau Công nguyên từ 300 đến 400 năm. Tại đồng Sớ, vườn Sấm (An Đẽ, Hiệp Hòa, huyện Vũ Thư), Đồng Nấm (xã Hồng An, huyện Hưng Hà) thời kỳ những năm 70 - 80 của thế kỷ XX, trong quá trình làm thủy lợi nội đồng, người dân đã phát hiện những vĩa gạch gốm Đường Cổ sớm, cách ngày nay khoảng trên 2.000 năm.

Các tài liệu khảo cứu cũng cho thấy, vùng đất “cao ráo” là địa bàn cư trú của lớp cư dân Việt - Mường đầu tiên từ lưu vực sông Đà tiến xuống, hiện còn bảo lưu

nhiều phong cách văn hóa Mường cổ. Các làng Hậu Thượng, Hậu Trung (xã Hồng Bạch, huyện Đông Hưng), làng Bùi (xã Độc Lập, Thượng Lăng (Minh Hòa, huyện Hưng Hà), Mỹ Lộc (Việt Hùng, huyện Vũ Thư) đều thờ vua Lạc Long Quân, Hùng Bảo (Hoàng đệ Hùng Văn Vương) được thờ ở Mỹ Lộc. Các làng Mạc (xã Minh Hòa), làng Độ (xã Đông Sơn, huyện Đông Hưng) đều thờ Quý Minh đại vương, anh em kết nghĩa của Tản Viên sơn thánh và dưỡng tử là Ma Bà đại vương.

Hai làng Thường Duyên, Phúc Duyên (xã Văn Lang, huyện Hưng Hà) thờ thành hoàng Vũ Thị Như Sơn (con cụ Vũ Chung) là cung phi vua Hùng Vương thứ 15. Tương truyền bà được ấn phong gần 200 mẫu đất ở Phúc Duyên. Nay đã cắt bớt cho các làng ven vẫn còn 120 mẫu, dân trong làng chỉ một họ (họ Vũ). Truyền ngôn, thời Hùng

Duệ Vương (Hùng vương 17) ở động Chung Sơn, quận Cửu Chân, Châu Hoan (nay là Nghệ An) có vợ chồng phú ông tên gọi Lương Nhạc và Trần Thị Ái, tuổi đã cao mà chưa có con nối dõi. Một tối, vợ chồng nằm ở trong nhà vừa mơ màng chợp mắt, bỗng thấy có cậu bé đang từ ngọn cây tụt xuống gốc trước sân nói: “Ta là Sơn Nhạc Tư Tào phụng mệnh Thiên đình giáng xuống đầu thai làm con để đền đáp công tu nhân tích đức của cha mẹ”. Từ đấy, bà Trần thị mang thai, rồi sinh ra Cội Công văn tài vô lược, về sau được Duệ Vương phong làm tướng. Khi nước có nạn giặc Bắc Địch, Cội Công cầm quân ra trận. Bỗng một nữ tướng đáng mạo đường đường, phi ngựa múa kiếm miệng hét lớn đánh nhau với Cội Công đến ba hiệp vẫn không thắng bại, đôi bên đều tạm lui. Nữ tướng cười ngựa thét lớn: ta là Thủy thần, quán tại quận Cửu

Thái Bình, nơi gặp gỡ hội tụ đủ các thị tộc, các dòng cư dân từ thượng du đến trung du, từ vạt chài khắp Bắc, Trung, Nam và các vùng biển lân cận nên cũng là nơi có đầy đủ sắc màu kinh tế, văn hóa cả nước. Những yếu tố ấy ngay từ buổi sơ khai đã tạo nên những nét đặc trưng văn hóa của “Người Thái Bình”. Từ rừng núi, từ leo trèo săn bắt xuống đồng bằng, môi trường Thái Bình đã thuần hóa nhiều đời khiến người Thái Bình trở nên dị biệt cái nôi cũ miệt rừng, coi “có phúc đẻ con hay lợi, có tội đẻ con hay trèo”, sợ “vượt cạ” như đàn bà sợ đau đẻ, ngại “rừng xanh núi đỏ”, tìm về tứ giác sông nước đầy bão táp, trải 3.000 năm chung sống với vùng đất hoang sơ, bờ bãi, dù không biết bao nhiêu phen sóng gió chìm nổi, người dân tỉnh ta vẫn bền chí, không để cuộc đời “trôi dạt” như “nước chảy bèo trôi”, kiên trì “lặn ngòi ngoi nước”, “đắp đập be bờ”, biến “bãi bể” thành “nuơng dâu”, biến đồng hoang thành “biển lúa”.

Chân, tên gọi Cò Bến (Bến Nương), cha là Lương Sùng, mẹ là Trần Thị Hòa. Dân gian lưu truyền, vào một đêm mẹ Cò Bến nằm mơ ra sông tắm bắt được viên ngọc ở bến nước thì bỗng tỉnh giấc, sau sinh ra mới đặt cho là Bến Nương. Nghe tin Bắc Địch xâm lược bờ cõi, cô tập hợp được hơn năm ngàn dũng sĩ đi giết giặc cứu nước. Từ đấy, hai tướng hiệp lực tấn công địch một trận quyết chiến. Giặc thua, chạy thực mạng về nước. Duệ Vương đại mừng lệnh cho quân khai hoàn. Cội Công và Bến Nương đi tới địa đầu trang Minh Lương (tức Mỹ Lương), huyện Diên Hà, đã thấy long kiệu, cỗ bàn thịt xôi bày la liệt, phụ lão nhân dân đứng bên đường chào mừng, xin làm thần tử. Vua phong thực ấp cho họ tại đây để lúc sống thì hưởng lộc, chết hưởng thần do dân hương khói thờ cúng muôn đời. Vua phong Bến Nương là Quốc Vương Thanh Lăng Đài Vàng Bến Nước Uy Linh Đại Vương. Cội Công là Quốc Vương Thanh Lăng Đài Vàng Cây Cối Uy Linh Đại Vương.

Tại vùng cửa Vàng, Thượng Hộ (xã Hồng Minh) là hợp điểm của dân chài và dân trồng trọt. Trên bãi lầy cửa sông Hồng có rừng Mần Đẽ, cư dân thời ấy đã biết sử dụng làm bả cá rất hiệu nghiệm. Trên các dải cát ven bờ nhiều loại nhuyễn thể sinh sống, nhiều đến mức trở thành địa danh. Nhiều vùng đất như làng Cáp (Phượng Cáp, Hiệp Hòa) có nghĩa là trai, hến; làng Chép (Chiếp Đông, Chiếp Đoài, xã Hồng Lĩnh, huyện Hưng Hà) là làng có nhiều tôm, cá. Lớp cư dân sông nước này đã để lại tín ngưỡng thờ thủy thần. Làng An Lại (xã Chi Hòa, Hưng Hà) thờ Minh Công thủy thần, Lan Nương thủy thần. Làng Đức Hiệp (xã Hiệp Hòa, Vũ Thư) thờ Thủy Hải đại vương, Thần Long đại vương. Lớp cư dân nông nghiệp đã biết khai thác rừng Búng (Việt Hùng) làm lương thực. Làng Gạo (làng An Nghiệp, xã Hồng An, Hưng Hà) biết cấy lúa rất sớm trên cồn cao, được mệnh danh làng “Đống Gạo”. Tương truyền khoai lang được trồng từ thời Hùng nên có làng “Nang” (Hồng Lý, Vũ Thư). Điểm tụ cư ban đầu của lớp cư dân trồng trọt có thể là các địa chỉ như làng “Bản” (Thanh Bản, Vũ Thư), Cổ Sách (Cổ Trai), Thâm Động, Hồng Minh và các xá như Bùi, xá Lại thuộc Song Lăng, Minh Lăng (Vũ Thư). Giao điểm hai ngành trồng trọt và đánh cá đã tạo ra thị trường, tả ngạn sông Trà là kẻ Giai, kẻ Nhội (Hồng Minh); hữu ngạn là kẻ Búng, cử liệu khẳng định vùng Cửa Vàng, Thượng Hộ là địa bàn kinh tế của vùng đất hình thành tỉnh ta có lịch sử phát triển ít nhất ngót 3.000 năm lịch sử.

Chỉ tính phạm vi 1.000 năm lịch sử từ thời Hùng vương (tính từ thời con người xuất hiện trong vùng đất “3 mặt sông, 1 mặt biển”), nhân dân vùng đất lầy tình ta cũng sáng tạo cho mình một bản sắc văn hóa mang đặc trưng của văn hóa Đông Sơn đồng bằng, không thể lẫn với văn hóa vùng cồn điệp hoặc vùng trung du. Những vị thủy thần được người dân khắp nơi trọng vọng như lễ hội đền Đồng Bằng, lễ hội đền Chòi và hệ thống “cửu vị long thần” trong hệ “thập bát long thần” với món gỏi nhệch, gỏi cá, với trò đánh còp, reo ống...

HIỂU VỀ TÂM LÝ VÀ TINH THẦN ĐỂ BẢO VỆ SỨC KHỎE BẢN THÂN

Bác sĩ **BÙI VŨ KHỨC**

I/ TÂM LÝ

- Con đường đời của mỗi chúng ta không hề bằng phẳng, mà là cả một chuỗi dài vất vả, nhọc nhằn, khó khăn, áp lực, ta luôn phải cố gắng vượt qua.

- Ai có tâm lý tốt, suy nghĩ tích cực, bản lĩnh vững vàng, thì sẽ khỏe mạnh vượt qua tất cả để đến được bến bình an hạnh phúc.

- Ai có tâm lý kém, nhụt chí, tiêu cực, thì sẽ bị chìm đắm trong mệt mỏi, tự ti, sầu bi, thất vọng, trầm cảm, bệnh tật... và sẽ chuốc lấy thất bại, đau khổ triền miên.

- Bởi lẽ tâm lý tốt thì sức khỏe sẽ tốt và ngược lại sức khỏe tốt thì tâm lý vững vàng, để rồi vượt qua tất cả.

- Tâm lý con người được bao hàm ở một phạm vi khái niệm khá rộng, khá phức tạp và khá trừu tượng... nhưng bạn chỉ cần hiểu đơn giản như khái niệm dưới đây là đủ.

- “Tâm lý là tất cả các hiện tượng TINH THẦN xảy ra trong đầu óc con người, nó gắn liền và điều hành mọi hành vi, hoạt động của con người”.

II/ TINH THẦN

- Tinh thần là 1 trong 3 thành tố để hoàn thiện nên sức khỏe của con người (Tinh thần - thể chất - xã hội)

- Tinh thần chia làm 2 trạng thái: tinh thần tốt và tinh thần bất ổn.

1) **Biểu hiện sức khỏe tinh thần tốt.**

- Người có tinh thần tốt sẽ luôn nhìn nhận mọi vấn đề theo hướng tích cực

và dùng cảm đương đầu với mọi vấn đề. Bình tĩnh trước mọi khó khăn, thử thách để tìm cách giải quyết vấn đề đó.

- Người có tinh thần lạc quan thường có những dấu hiệu sau:

- + Khởi đầu một ngày mới với tinh thần thoải mái, vui vẻ.
- + Luôn thấy tự tin vào chính mình.
- + Luôn nở nụ cười.
- + Luôn duy trì những suy nghĩ tích cực trong mọi vấn đề.
- + Ăn ngon miệng, ngủ yên giấc, ít khi cảm thấy muộn phiền.

2) **Biểu hiện sức khỏe tinh thần bất ổn.**

- Người có tinh thần bất ổn là người luôn nhìn thấy khó khăn trong mọi vấn đề, mọi hoàn cảnh.

- Nói cách khác, họ luôn nhìn nhận mọi vấn đề theo hướng tiêu cực.

- Bên cạnh đó, tinh thần ảnh hưởng đến sức khỏe con người rất nhiều. Nó là một nguyên nhân quan trọng dẫn đến bệnh tật hay làm trầm trọng thêm tình trạng bệnh lý.

- Người có tinh thần bất ổn có các dấu hiệu sau:

- + Bắt đầu một ngày mới với sự mệt mỏi, ỉu rù.
- + Thường xuyên rơi vào trạng thái stress.
- + Dễ cảm thấy buồn chán, bị tổn thương, tức giận hay thấy tủi thân.
- + Thích sống và làm việc một mình hơn việc giao lưu với mọi người xung quanh.

+ Luôn có cảm giác bản thân bị đau ốm, bệnh tật mặc dù rất ít hoặc không có vấn đề gì về sức khỏe.

- Cảm xúc của con người, ảnh hưởng đến sức khỏe rất nhiều. Nếu tình trạng tâm lý bất ổn kéo dài sẽ dẫn đến hậu quả là hội chứng rối loạn tinh thần (thường gọi là bệnh tâm lý)

- Sức khỏe tinh thần có thể bị ảnh hưởng bởi các yếu tố như gen di truyền, môi trường sống, thói quen hàng ngày và sức khỏe thể chất.

3) **Những biểu hiện rối loạn, hay căn bệnh tinh thần thường gặp.**

Một số bệnh lý liên quan đến cảm xúc mà bạn có thể gặp phải như:

- Rối loạn lo âu bản thân.

Biểu hiện của bệnh lý bao gồm: tâm trạng lo lắng quá mức, suy nghĩ nhiều, cầu toàn, căng cơ, mất ngủ, vấn đề bất thường về tiêu hóa...

- Rối loạn trầm cảm:

Có đến 80% người dân có tình trạng trầm cảm ở một thời điểm khó khăn nào đó trong cuộc đời. Trầm cảm là trạng thái tinh thần rất nguy hiểm. Người bị trầm cảm rất dễ có những suy nghĩ tiêu cực (có thể nghĩ về ý định tự sát). Ảnh hưởng đến sức khỏe rất lớn, không chỉ vậy, nó còn đe dọa tới tính mạng của con người.

- Rối loạn lưỡng cực:

Người bệnh có tâm trạng vui buồn lẫn lộn, thay đổi thường xuyên.

- Rối loạn lo âu xã hội (còn được gọi là chứng sợ xã hội): Người bệnh có biểu hiện

Hình minh họa

là sợ những nơi đông người, sợ đám đông, sợ tiếp xúc giao tiếp.

- Rối loạn ám ảnh cưỡng chế:

Những người này có suy nghĩ luôn bị ai đó cưỡng chế, nên rất ảnh hưởng đến các quyết định và hành động. Họ thường rất kỹ càng và chần chừ.

- Rối loạn căng thẳng sau chấn thương:

Người bệnh có thể bị tổn thương tâm lý sau tai nạn, chấn thương.

- Tâm thần phân liệt:

Đây là bệnh tinh thần nghiêm trọng. Người bệnh có các dấu hiệu ảo tưởng, cảm xúc nóng nảy và hành vi bạo lực.

- Tóm lại: Nếu các rối loạn tinh thần xảy ra thường xuyên và nặng nề thì được gọi là “bệnh tâm lý”.

(còn nữa)

Hộp thư bạn đọc

Tuần qua, Tòa soạn Báo Thái Bình nhận được nhiều tin, bài, ảnh, tản văn, thơ, tạp bút, truyện ngắn... của các cộng tác viên (CTV) trong và ngoài tỉnh. Tiêu biểu như các CTV: Ngọc Tuyền, Nguyễn Thanh (Kiến Xương); Minh Giang, Nguyễn Thị Ngọc Nga (thành phố Thái Bình); Đặng Văn Toàn (Đông Hưng); Trần Ngọc Tăng, Nguyễn Tường Thuật (Thái Thụy); Bá Mạnh (Liên đoàn Lao động tỉnh); Hoàng Hương, Ngọc Triu, Lê Lan, Đào Hiền (Đài TTTT Thái Thụy); Trúc Lành (Đài TTTT Hưng Hà); Thu Thảo (Đài TTTT Quỳnh Phụ); Trịnh Thị Hót, Vũ Xuân Máy (Hải Phòng); Đặng Đức, Nguyễn Lê Ái Ngọc, Nguyễn Ngọc Minh Anh, Thạch Bích Ngọc (Thành phố Hồ Chí Minh); Ngọc Ngọc Thơ (Thanh Hóa); Đào Minh Anh, Nguyễn Thị Hải, Lê Thị Kết (thành phố Hà Nội); Ngô Trọng Nghĩa (Trà Vinh); Đoàn Trung Phong (Nghệ An); Hồ Thùy Giang (Thái Nguyên); Tịnh Bình (Tây Ninh); Nguyễn Thanh Hoàng (Cần Thơ)...

Chào mừng Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2/9, các CTV đã gửi cộng tác nhiều thơ, tản văn về chủ đề này, tiêu biểu CTV Ngô Trọng Nghĩa có bài thơ “Mãi ngân lời Bác giữa thu Ba Đình”; CTV Trịnh Thị Hót có bài “Quê hương cách mạng”; CTV Ngọc Ngọc Thơ có bài “Quân đội nhân dân Việt Nam” và “Ngày Tuyên ngôn độc lập” với lời thơ đầy tự hào: “Sao vàng cờ đỏ thắm Ba Đình/Chủ tịch kính yêu Hồ

Chí Minh/Độc bản Tuyên ngôn giành độc lập/Ra lời kêu gọi giữ hòa bình/Toàn dân đoàn kết tinh sâu đậm/Cả nước đồng tâm nghĩa đẹp xinh/Chiến đấu quên mình vì đất nước/Việt Nam Tổ quốc mãi quang vinh”... Nhân dịp lễ vu lan 2024, CTV Vũ Xuân Máy có bài thơ “Lễ vu lan”; CTV Đoàn Trung Phong có bài “Con về thăm cha”; CTV Tịnh Bình có bài thơ “Đóa hoa hiếu hạnh”; CTV Nguyễn Thị Hải có bài “Một số điều cấm kỵ khi đi lễ chùa mọi người cần biết”... Các CTV cũng gửi nhiều tin, bài, thơ, ảnh ở các chủ đề khác như CTV Đào Minh Anh có bài thơ “Người kể tục”; CTV Nguyễn Lê Ái Ngọc có bài “Về quê ăn cỗ mền trâu”; CTV Đặng Văn Toàn có bài “Mưa giông”; CTV Nguyễn Ngọc Minh Anh có tản văn “Lục bình tím thương”; Hồ Thùy Giang có truyện ngắn “Tắm áo vá”; CTV Đặng Đức có bài “Tác hại khôn lường từ thói quen đựng đồ ăn thức uống trong hộp xốp, túi nilon”; CTV Thạch Bích Ngọc có bài “Một số sai lầm cha mẹ cần tránh khi dạy trẻ”...

Trong tuần, các CTV trong tỉnh cũng đã sâu sát cơ sở, kịp thời gửi về cộng tác nhiều tin, bài thời sự như CTV Bá Mạnh có tin: Công đoàn ngành nông nghiệp và phát triển nông thôn tổ chức tuyên dương khen thưởng con cán bộ, đoàn viên, công nhân lao động đạt giải trong các kỳ thi cấp quốc gia, cấp tỉnh, thành phố và cấp huyện, các cháu học sinh vượt khó học giỏi

năm học 2023 - 2024; CTV Trúc Lành có tin: Gần 300 cán bộ mặt trận cơ sở huyện Hưng Hà được truyền thông Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo và công tác bảo đảm an toàn giao thông; CTV Trần Hiền có tin: UBND huyện Tiền Hải phối hợp với Sở Tư pháp tổ chức hội nghị tuyên truyền pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo năm 2024 và tin: Huyện Tiền Hải tổ chức ngày hội “Hiến máu tình nguyện” đợt 3 năm 2024; CTV Nguyễn Thị Ngọc Nga có tin: Người cao tuổi, nông dân có mức sống trung bình được hỗ trợ 50% mức đóng bảo hiểm y tế; CTV Thu Hường có tin: Tiền Hải tổ chức “Ngày hội toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc” năm 2024; tin Công an huyện Tiền Hải phối hợp tổ chức chương trình nghệ thuật phục vụ cán bộ, chiến sĩ và nhân dân trong huyện và tin: Công an xã Vũ Lăng, huyện Tiền Hải tổ chức bàn giao thiết bị phòng cháy, chữa cháy cho đội dân phòng phòng cháy, chữa cháy cơ sở thôn. CTV Thu Thảo có tin: Ngân hàng Thương mại cổ phần Ngoại thương Việt Nam Chi nhánh Thái Bình, Tỉnh đoàn, Huyện đoàn Quỳnh Phụ tổ chức khánh thành “Nhà nhân ái” cho cựu chiến binh Trần Văn Khanh có hoàn cảnh khó khăn tại thôn Mỹ Giá, xã Quỳnh Hưng, huyện Quỳnh Phụ; CTV Lê Lan, Đào Hiền có phóng sự truyền hình: Ngư dân Thái Đô, huyện Thái Thụy được mùa tép mòi; CTV Hoàng Hương, Ngọc Triu có phóng sự truyền hình: Xã Thụy Liên sôi động phong trào “hiến đất mở đường”. Theo phóng sự, thời gian qua, phong trào hiến đất mở rộng đường giao thông nông thôn ở các địa phương có sức lan tỏa mạnh mẽ, được đông đảo người dân đồng tình, ủng hộ. Cùng với sự đầu tư,

hỗ trợ của nhà nước, người dân không tiếc “tấc đất, tấc vàng”, góp phần quan trọng để các tuyến đường giao thông tiếp tục được mở rộng và nối dài. Điển hình như ở thôn Cam Hòa, xã Thụy Liên, phong trào hiến đất mở đường được nơi đây ví như cuộc “cách mạng”, làm thay đổi diện mạo thôn làng. Nhiều tuyến đường giao thông trực thôn trước đây chỉ rộng 3m, nay được mở rộng gấp đôi, thậm chí có tuyến tới 8m chiều rộng. Nhà nhà hiến đất, người người tự nguyện phá dỡ công trình tạo nên khí thế sôi động mà số ít địa phương có được...

Chuyên mục người Thái Bình - đất Thái Bình, CTV Nguyễn Thanh có bài: Quy định về giữ gìn trật tự trị an trong hương ước xưa ở Thái Bình; CTV Phạm Minh Giang có bài: Làng kháng chiến Đồng Đức.

Tin, bài của các bạn gửi về cộng tác đã, đang được biên tập, chọn đăng tải trên Báo Thái Bình điện tử (baothaibinh.com.vn) và báo in Báo Thái Bình. Ban Biên tập Báo Thái Bình trân trọng cảm ơn sự nhiệt tình cộng tác của các bạn và mong các bạn tiếp tục cộng tác thường xuyên. Tin, bài gửi về cộng tác đề nghị các bạn ghi rõ họ tên, địa chỉ và số điện thoại liên lạc. Mỗi tin, bài gửi về cộng tác, đề nghị gửi kèm 1-3 ảnh cùng nội dung, có chú thích đầy đủ. Tin, bài thời sự, đề nghị các bạn gửi kịp thời trong ngày để đáp ứng nhu cầu của bạn đọc.

Tin, bài, ảnh cộng tác của các bạn gửi về địa chỉ: Tòa soạn Báo Thái Bình, số 126, phố Lê Lợi, thành phố Thái Bình, tỉnh Thái Bình hoặc hòm thư điện tử: tsbaothaibinh@gmail.com.

Trân trọng!

PHÚ LƯƠNG

Điểm sáng về phát triển phong trào văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao

Những năm qua, xã Phú Lương (Đông Hưng) luôn chú trọng đầu tư cho các hoạt động văn hóa văn nghệ (VHVN), thể dục thể thao (TDTT). Với hình thức đa dạng, cách làm sáng tạo đã thu hút đông đảo nhân dân tham gia, góp phần nâng cao sức khỏe, đời sống văn hóa, tinh thần đoàn kết cho người dân.

HÀ TUYẾT

Về xã Phú Lương điều khiến chúng tôi thực sự ấn tượng là người dân trong xã từ người già đến trẻ đều hào hứng, nhiệt tình với các phong trào VHVN, TDTT cộng đồng. Tại sân các nhà văn hóa thôn chiều nào cũng có rất đông người dân đến sinh hoạt văn hóa, luyện tập TDTT, tùy theo sở trường và nhu cầu rèn luyện sức khỏe. Cứ vào 20 giờ hàng ngày, các thành viên trong câu lạc bộ (CLB) dân vũ xã Phú Lương lại có mặt đông đủ tại sân nhà văn hóa thôn để tập luyện. Đã ở tuổi 78 nhưng bà Nguyễn Thị Diễm, thôn Duyên Phú không bỏ lỡ buổi tập nào của CLB, động tác tập vẫn uyển chuyển, mềm mại theo từng nhịp điệu. Bà hào hứng chia sẻ: Tôi tham gia tập dân vũ với các chị em trong xã hơn 7 năm nay từ ngày đầu CLB thành lập, cán bộ văn hóa xã là người trực tiếp hướng dẫn chị em tập. Nhảy dân vũ rất phù hợp với chị em phụ nữ chúng tôi, người già cũng tập được mà người trẻ cũng tập được, điệu nhảy không khó, chỉ buổi thứ 2 là theo được ngay. Cũng nhờ tập đều đặn tôi thấy sức khỏe tốt hơn nhiều, ăn ngủ cũng ngon hơn. Nghỉ ngày nào là tôi tiếc ngày ấy. Chị em trong CLB ai cũng hào hứng, hăng say tập luyện vừa để nâng cao sức khỏe vừa sẵn sàng tham gia các hội thi, hoạt động giao lưu giữa các thôn xã.

Hơn 10 năm nay, đều đặn tối thứ tư và chủ nhật hàng tuần, thành viên CLB đàn và hát dân ca xã Phú Lương lại tụ họp để tập các vở chèo cổ, quan họ, cải lương để lưu giữ giá trị văn hóa truyền thống. Bà Mai Thị Chiêu, Phó Chủ nhiệm CLB cho

Nghệ thuật chèo truyền thống được người dân xã Phú Lương bảo tồn và phát triển.

biết: Các thành viên trong CLB đa phần là người dân chân chất, ban ngày đi cấy đi cày, tối đến tụ họp sinh hoạt, ai cũng có tình yêu, niềm đam mê với nghệ thuật chèo. Tôi may mắn được sinh ra trong gia đình có bố và mẹ đều xuất thân từ các gánh hát chèo truyền thống, nên tôi bắt đầu theo chèo từ năm 18 tuổi, đến nay đã hơn 50 năm sinh hoạt chèo truyền thống. Tôi cùng với Ban chủ nhiệm CLB hướng dẫn cho các anh chị em trong xã

tham gia CLB từ chưa biết hát chèo đến biết hát được các làn điệu chèo và diễn các trích đoạn chèo cổ. Chúng tôi thường xuyên tham gia giao lưu, biểu diễn ở các sân khấu chèo, các lễ hội đền chùa trong, ngoài xã, của tỉnh, huyện và giao lưu với các CLB tỉnh bạn, càng tham gia càng thấy yêu đời, yêu quê hương, yêu nghệ thuật chèo hơn. Tôi mong muốn lưu giữ các giá trị văn hóa truyền thống của quê hương qua tiếng hát chèo, đặc biệt các trích đoạn

chèo cổ có giá trị lịch sử. Gia đình tôi có cháu nội và cháu ngoại cũng rất đam mê hát và diễn chèo, cả 2 đều diễn được trích đoạn chèo Phạm Công - Cúc Hoa.

Toàn xã Phú Lương có hơn 8.000 nhân khẩu, 5/5 thôn đều có các tổ, đội VHVN, TDTT được duy trì hoạt động thường xuyên. Ông Phan Thế Nông, công chức văn hóa xã Phú Lương cho biết: Để đưa phong trào VHVN, TDTT trong toàn xã hoạt động bền bỉ, sôi nổi, hàng năm Ban Văn hóa xã tham mưu UBND xã tổ chức các hoạt động văn hóa, thể thao cộng đồng thu hút đông đảo nhân dân tham gia; coi trọng đầu tư cho VHVN, TDTT để thúc đẩy phong trào xây dựng nông thôn mới nâng cao, quan tâm xây dựng các thiết chế văn hóa. Hiện các thôn đều có nhà văn hóa, sân vận động đạt tiêu chuẩn. Các CLB hoạt động sôi nổi diễn ra hàng ngày như CLB: dân vũ, hát chèo, bóng chuyền hơi, bóng bàn, bóng đá, cầu lông; ngoài ra còn có các CLB truyền thống như chèo truyền thống, pháo đất, đội tế phục vụ những dịp lễ, tết. Từ ngày được sinh hoạt VHVN, TDTT nhân dân xã Phú Lương rất phấn khởi, thắt chặt tình đoàn kết xóm làng.

Phong trào VHVN, TDTT trên địa bàn xã Phú Lương phát triển không chỉ góp phần nâng cao sức khỏe, tạo sự đoàn kết trong nhân dân, đẩy lùi tệ nạn xã hội mà còn trở thành điểm sáng trong các phong trào thi đua yêu nước, phong trào toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa của huyện Đông Hưng.

Câu lạc bộ dân vũ xã Phú Lương thu hút đông đảo nhân dân tham gia.